

MiljøForum Fyn

Indhold

Årsmøde
20. marts 2006 2

Odense Kommune
overtager
medarbejdere 4

Fusion styrker sam-
arbejdet / MiljøForum
Fyns bestyrelse 4

Bygge- & Anlægssektorens
Miljøklub Fyn 5

Kommunernes
Miljøklub Fyn 6

Uddannelsesinstitutio-
nernes Miljøklub Fyn 6

Industriens
Miljøklub Fyn 7

Kort og godt 8

Foto: Jacob Dall

Miljøminister: Vi har brug for netværk som MiljøForum Fyn

Side 2

Statens Miljøcenter siger ja til bestyrelsespost

Side 3

Succes for medlems- kampagne

Side 7

Diplom til sygehusbyggeri

Side 5

MiljøForum Fyn klar til ny rolle

„Den største udfordring ligger i at udnytte den viden, virksomhederne har om løsning af deres egne miljøproblemer, til at løse de andres“

Connie Hedegaard

Næsten 100 tilmeldte var mødt frem til årsmøde i MiljøForum Fyn den 20. marts og havde der på forhånd været bekymring for netværkets fremtid, så fordampede de grå skyer som dug for solen i løbet af eftermiddagen.

Eller som den afgående formand, Steen Møller, Fyns Amt sagde, da han overdrog hvervet som bestyrelsesformand til de fynske kommuners repræsentant, Søren Møller:

– Hvis alle de gode intentioner, som har været vist her i dag, virkeliggøres i den nye kommunale struktur, så tør jeg godt love, at vi inviterer til årsmøde igen i 2007!

Det 5. årsmøde var da også en manifestation af, at MiljøForum Fyn har formået at skabe et professionelt mødested for både virksomheder, myndigheder, politikere og forskere på miljøområdet. Stolene i auditoriet i Forskerparken i Odense var nemlig besat til sidste sæde med repræsentanter for stat, amt, kommuner, region, miljømyndigheder, uddannelsesinstitutioner, virksomheder og organisationer.

Den store og den lille miljøpolitik

Hovedtaler var miljøminister Connie Hedegaard, der understregede vigtigheden af, at den store miljøpolitik med Kyoto-aftaler og EU-forhandlinger følges op i dagligdagen af den lille miljøpolitik:

– Hovedopgaven for fremtidens miljøpolitik er at skabe basis for en økonomisk vækst, der ikke belaster miljø og natur. Nøglen hertil er at sætte fokus på miljøeffektiv teknologi og mere miljøvenlige produkter. Vi skal lære at „gøre mere med mindre“, og det vil kræve en indsats af os alle sammen, sagde miljøministeren.

Brug for MiljøForum Fyn

I den sammenhæng ser Connie Hedegaard miljønetværk som MiljøForum Fyn som helt nødvendige brikker i fremtidens miljøindsats:

– De politiske beslutninger om miljøregulering bliver truffet med en vis usikkerhed om de teknologiske muligheder. Vi ved, hvad der ligger klar i butikkerne. Men vi er ofte på herrens mark, når det gælder mulighederne på lidt længere sigt.

Her skal vi blive bedre til at trække på forskernes og virksomhedernes viden om de løsninger, de har på tegnebrættet. Og vi skal give virksomhederne bedre muligheder for at demonstrere og afprøve nye løsninger.

Miljønetværkene kan hjælpe ved at sætte fokus på teknologiudvikling og miljøvenlige produkter i deres samarbejde med uddannelserne og forskningen. Så jeg er glad for at høre, at integration af miljø, uddannelse og erhvervsudvikling står i fokus i MiljøForum

Auditoriet i Syddanske Forskerparker var fyldt til sidste plads ved MiljøForum Fyns årsmøde 2006.

Deltagerne ved MiljøForum Fyns årsmøde 2006 drikker kaffe og drøfter samarbejds- muligheder mellem virksomheder, organisationer og myndigheder.

Fyn, sagde miljøministeren og roste miljønet- værkene:

– Der er gjort et godt stykke arbejde i de regionale miljønetværk gennem årene. Og der bliver meget mere for jer at gøre i de kommende år. Den største udfordring ligger i at udnytte den viden, virksomhederne har om løsning af deres egne miljøproblemer, til at løse de andres, sagde Connie Hedegaard og understregede, at der er brug for miljø- netværkene:

– De er udtryk for det engagement og det ansvar for fremtiden, som jeg gerne vil have hele erhvervslivet til at påtage sig. Vi kan kun skabe holdbare fremskridt for miljø- et, ved at politikere, erhvervsliv og borgere er lydhøre over for hinanden og påtager sig hver vores del af ansvaret.

Jeg tror på en stor fremtid for miljønet- værkene og skal i hvert fald gøre mit til at få jeres arbejde og arbejdet i Regering og Folketing til at spille sammen, så vi på en gang bidrager til vækst og beskæftigelse og til et bedre miljø – i Danmark og i verden om- kring os.

Efter årsmødet var den afgående formand Steen Møller begejstret:

– Jeg synes fremtiden for MiljøForum Fyn tegner lys. Odense Kommune har overtaget ansvaret for at drive sekretariatet videre. Med den velvillighed, som miljøministeren viste i dag, skulle det være muligt at finde et økonomisk grundlag, så vi kan videreføre det gode arbejde – også efter 1. januar 2007, når bidraget fra Fyns Amt forsvinder, sagde amts- rådsmedlem og byrådsmedlem i Odense, Steen Møller.

Finn Brunse, borgmester og formand for sammenlægningsudvalget i Ny Assens Kommune

MiljøForum Fyn har vist sig at være stedet, hvor vi på tværs af om vi er offentlige eller private, brancher eller græsrodder kan have en god drøf- telse af de forskellige aspekter af miljøspørgsmå- lene. Derfor har MiljøForum Fyn også en vigtig rolle at spille i fremtiden, hvor vi har det samme og måske endog et større behov for et forum, hvor kommunerne kan have nogle at spille bold med på miljøområdet.

Jeg ser gerne, at de fynske kommuner i fælles- skab opbygger et fælles videns- og specialistcenter for miljø. Sådant et center vil få samme arbejdsområde som MiljøForum Fyn men vil i langt højere grad skulle være beskæftiget med konkret sagsbehandling og hjælp til den enkelte kommune. MiljøForum Fyn vil derfor stadig have en vigtig rolle at spille som dialogforum, hvor vi kan mødes på tværs af kommune- grænser og baggrund.

Staten siger ja tak til invitation

I forbindelse med ændringerne i MiljøForum Fyns organisation er der reserveret en plads i besty- relsen til det kommende statslige Miljøcenter Odense, der bliver placeret i Odense fra 1. januar 2007.

Efter årsmødet den 20. marts tog center- direktør Hans J. Høyer, Miljøcenter Odense imod invitationen til en bestyrelsespost:

– Ja. Jeg synes, at det er en oplagt mulighed for på formel basis at forpligte sig til dialog og herigennem udvikle det nødvendige samarbejde på miljøområdet.

– *Hvordan ser du i øvrigt på mulighederne for et samarbejde mellem MiljøForum Fyn og miljøcenteret?*

– Udover det formelle samarbejde er MiljøForum Fyn et sted at mø- des uformelt med de regionale aktører på miljøområdet og hermed hol- de „fingeren på pulsen“ blandt virksomheder og interesseorganisationer.

– *Hvilken rolle spiller regionale netværk som MiljøForum Fyn i fremtidens miljøsamarbejde?*

– For det kommende Miljøcenter Odense spiller regionale netværk en stor rolle, da man her kan formidle og drøfte implementeringen af miljø- politikken.

Odense Kommune overtager medarbejdere

Odense Kommune har ved forhandlingerne mellem Fyns Amt og de fynske kommuner i forbindelse med kommunalreformen overtaget MiljøForum Fyns medarbejdere. Formålet er at drive netværket videre i samarbejde med de andre ni fynske kommuner.

Hidtil har Fyns Amt gennem regionale udviklingspuljer ydet en støtte til MiljøForum Fyn på 1.4 mill. kr. om året – hvilket svarer til prisen på et sundt æble til hver borger på Fyn om året!

MiljøForum Fyns bestyrelse arbejder på fra 2007 at sikre netværket en tredelt finansiering med medlemskontingenter, tilskud fra

de ti nye fynske kommuner og tilskud fra Region Syddanmark.

Bestyrelsen har derfor i begyndelsen af januar rettet henvendelse til de fynske sammenlægningsudvalg og kommunalbestyrelser med henblik på en dialog med kommunerne om, hvordan MiljøForum Fyn kan spille sammen med de kommunale visioner for en bæredygtig erhvervsudvikling.

MiljøForum Fyns bestyrelse samarbejder desuden med formændene fra de 3 andre miljønetværk i Region Syddanmark om en fælles strategi og dialog med regionen og statscentrene.

Fusion styrker samarbejdet

MiljøForum Fyns bestyrelse

- Søren Møller, formand, Kommunerne på Fyn
- Hans J. Høyer, Miljøcenter Odense
- Vacant, Region Syddanmark
- Bjørn Petersen, Fyns ErhvervsCenter
- Søren Nielsen, NIRAS Rådgivende Ingeniører og Planlæggere A/S
- Per Diget, IDA Ingeniørforeningen i Danmark (Fyns Region)
- John Tang, Industriens Miljøklub Fyn
- Gert Johannesen, Bygge- & Anlægssektorens Miljøklub Fyn
- Hans Jørgensen, Kommunernes Miljøklub Fyn
- Hans Chr. Drescher, Uddannelsesinstitutionernes Miljøklub Fyn
- Frede Kruse (suppleant), Odense Tekniske Skole
- Mogens Flindt (suppleant), Syddansk Universitet
- Morten Rettig (suppleant), COGITA

MiljøForum Fyn og de fire miljøklubber er fusioneret i en fælles organisation med én bestyrelse og fælles vedtægter.

Miljøklubberne bevarer dog stadig deres navn og får også deres egne bestyrelser. Formændene for miljøklubberne er desuden født ind i MiljøForum Fyns bestyrelse. Dermed sikres MiljøForum Fyn og miljøklubberne større styrke fremover – og en klarere profil.

Fusionen betyder også, at netværket bedre kan spille sammen med myndighederne om en bæredygtig erhvervsudvikling, lige som fusionen giver nogle rationaliseringsgevinster. Ny formand for bestyrelsen i MiljøForum Fyn er Søren Møller.

Formandsposten vil efter foreningens nye vedtægter gå på skift mellem én repræsentant udpeget af de fynske kommuner og én udpeget af Region Syddanmark. Desuden får statens Miljøcenter Odense en plads i bestyrelsen.

Læs de nye vedtægter for MiljøForum Fyn på www.mf-fyn.dk/wm/176899

Diplom til miljørigtigt sygehusbyggeri

Bygge- & Anlægssektorens Miljøklub Fyn

Miljøministeren overrakte diplomer på bestyrelsens vegne. Fra venstre: Direktør Kurt Heintze, Skanska Danmark, direktør Søren Vestergaard, Arkitektfirmaet TKT A/S, afdelingsdirektør Verner Hansen, Rambøll Danmark A/S, næstformand for Fyns Amts Sygehusudvalg, Gunnar Lorentsen og miljøminister Connie Hedegaard.

Fyns Amt blev den 20. marts 2006 som bygherre belønnet med diplom for veludført miljøarbejde i forbindelse med byggeriet af det nye PET-center ved Odense Universitets-hospital. De øvrige parter, Rambøll, TKT og Skanska, blev ligeledes hædret.

Allerede i 2003 besluttede Fyns Amt at inddrage miljøhensyn i byggerier efter retningslinierne fra Bygge- og Anlægssektorens Miljøklub Fyn i alle projekter over 10 millioner kroner, som ved byggeriet af PET-centret, hvor man diagnosticerer kræftpatienter og fremstiller radioaktive sporstoffer til PET-scanning.

– Jeg håber, at regionen som kommende sygehusejer vil fortsætte det påbegyndte arbejde med miljøhensyn i byggeriet. Der er jo sammenhæng mellem sundhed/sygdom og så det miljø, vi alle sammen omgives af, sagde amtsborgmester Poul Weber.

Miljøminister Connie Hedegaard overrakte diplomerne og pegede i sin tale på, at byggevirkningsomheden handler om at udforme den verden, vi gerne vil efterlade os:

– Langt størsteparten af byggeriets virk-

ninger på miljøet kommer til udtryk i bygnings lange levetid. Men det er i arbejdet med udformningen af den, at det bestemmes, hvori de kommer til at bestå, sagde miljøministeren og understregede at ansvaret for at tage miljøhensynet ind på den rigtige måde først og fremmest påhviler bygherrerne:

– Men det kan jo kun lade sig gøre at nå de ønskede miljømål, hvis man har de rigtige tekniske løsninger til rådighed. Så der er brug for et vedvarende pres fra lovgivningen og fra bygherreside for hele tiden at skabe nye og mere miljø- og energieffektive løsninger i byggeriet.

Den fyldige miljøredegørelse der hører til dette byggeri dokumenterer det omfattende forarbejde, der er gjort for at integrere miljø- og energiaspekterne – både i opførelsesfasen og i brugsfasen. Så det er med fornøjelse, jeg har taget mod opfordringen til at uddele miljøklubbens diplom, sagde miljøminister Connie Hedegaard.

Næstformanden for amtets sygehusudvalg, Gunner Lorentsen, tog imod diplomet på amtets vegne og lovede, at amtets miljøindsats på byggeområdet vil blive ført videre:

– Vi vil nu søge at inddrage endnu flere miljøhensyn i byggeriets 2. etape, hvor vi netop har påbegyndt program-udarbejdelsen for indretningen af husets etager over stue-niveau. Her vil bl.a. blive fokuseret endnu mere på at undgå de uønskede kemikalier i byggematerialerne.

Vi er sikre på, at vi får nogle bygninger, der er bedre for vores ansatte og patienter og som er billigere af varme op, end hvis vi havde valgt mere traditionelt byggeri.

Samtidig vil vi gerne støtte rådgivere og entreprenører, der har miljø- og energividen, samt materialeleverandører, der er i stand til at levere materialer, der er miljømæssigt optimeret, sagde Gunner Lorentsen.

Fokus på miljø i daginstitutioner og SFO'er

Kommunernes Miljøklub Fyn

Uddybende program og oplysninger om hvordan der tilmeldes arrangementerne kan ses på [www.region21.net/dk/ moedearr.asp](http://www.region21.net/dk/moedearr.asp)

I Kommunernes Miljøklub Fyn arbejdes der med kommunalt agenda 21 arbejde for både store og små i forbindelse med interreg-projektet Region 21.

I den kommende tid er det netop de små der er fokus på, i forbindelse med at miljøklubben afholder temadage for ansatte i daginstitutioner og SFO'er. Temadagene afholdes i samarbejde med COGITA der er projektpartner på Region 21 og der sættes fokus på forskellige miljøtemaer som vand, energi, affald, kemiske stoffer m.m. På temadagene vil der blive vekslet mellem faglige indlæg og

dialog i både plenum og workshops, hvor deltagerne udveksler egne erfaringer og arbejder med konkrete lære- og aktivitetsplaner.

Temadag om miljø for daginstitutioner

Afholdes den 30. maj 2006, kl. 9–15.

Tilmeldingsfrist den 11. maj 2006.

Temadag om miljø for skolefritidsordninger

Afholdes den 6. juni 2006, kl. 9–15.

Tilmeldingsfrist den 19. maj 2006.

Ved begge temadage er deltagelsen gratis og arrangementerne afholdes i Syddanske Forskerparker, Odense.

Fokus på kemien i hverdagen!

Uddannelsesinstitutionernes Miljøklub Fyn

Gode links til information om kemikalier:

Informationscenteret for Miljø & Sundhed
www.miljoeogsundhed.dk

Miljømærkesekretariatet
www.ecolabel.dk

For tredje gang har Uddannelsesinstitutionernes Miljøklub Fyn nu afholdt et velbesøgt foredrag om kemi i hverdagen for medlemmerne.

Det betyder at godt 250 studerende og lærere fra Odense Socialpædagogiske Seminarium, AMU FYN, Odense Tekniske Skole, Svendborg Tekniske Gymnasium og VUC FYN har hørt foredraget „Kemikalier i hverdagen“.

Foredraget, som miljøklubben har planlagt i samarbejde med Det danske Miljømærkesekretariat, sætter fokus på de mange kemiske stoffer, som vi dagligt møder i rengøringsprodukter, kosmetik, sæber og shampoo, tøj, elektronik mm. En del af disse kemikalier kan have en skadelig virkning på miljø og sundhed, men er alligevel fuldt lovligt i produkterne.

Kosmetiske produkter indeholder fx ofte en række kemiske stoffer, som kan have konsekvenser for sundheden, fordi de kommer i kontakt med kroppen, og konsekvenser for miljøet, fordi kemikalierne skylles ud i afløbet, når man vasker sig og dermed belaster både søer, åer og – i sidste ende – mennesker.

Flere af tilhørerne påpegede, at det kan være svært at huske navnene på de kemiske stoffer, som man bør undgå i produkterne. Svaret på dette spørgsmål var:

„Køb miljømærkede produkter! – Mærkerne er en hjælp til os forbrugere, så vi lettere kan vælge miljørigtige, allergivenlige eller sunde produkter.“

Miljøstyrelsen har udgivet en meget relevant brochure: „Kemi med omtanke – Guide til valg og brug af kemikalier i hverdagen“. Brochuren kan downloades som pdf-fil på adressen www.mst.dk/kemi/PDF/522899_internet.pdf eller bestilles hos sekretariatet på tlf. 6315 7100.

Succes for medlemskampagnen

Industriens Miljøklub Fyn

Flere medlemmer var målet for en kampagne, som Industriens Miljøklub Fyn satte i gang i efteråret. Allerede nu må kampagnen betragtes som en succes:

– Vi har i hvert fald fået fire nye medlemmer og flere er på vej, siger sekretariatsleder Ella Maria Bisschop-Larsen i MiljøForum Fyn. De sidste nye medlemmer er:

- Odense Energi – et energiselskab, der leverer el til ca. 70.000 kunder i Odense by, Næsbyhoved Broby og Søndersø – svarende til i alt ca. 136.000 elforbrugere.

Læs mere om medlemskampagnen på www.mf-fyn.dk/wm179750

- KiMs A/S – dem med kartofler i mange skiver, der producerer, markedsfører og sælger de chips og snacks, der blandt andet produceres på fabrikken i Sønder sø til det danske marked.
- S.A.B. – en af landets største korn- og foderstofforretninger med seks afdelinger på Fyn og i Jylland.
- FJ Industries A/S – en større metalvirksomhed med produktion af sintrede og udstansede emner. Er bl.a. leverandør til automobilindustrien.

Ny manual til udarbejdelse af miljøredegørelser

En ny revideret udgave af „Manual til udarbejdelse af miljøredegørelser“ er klar til at blive taget i brug. Manualen udgives af Key2Green, og den benyttes nu i alle landets miljønetværk.

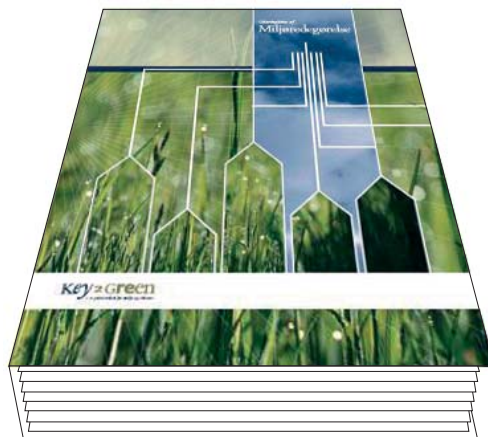
Industriens Miljøklub Fyn har deltaget i den udviklingsgruppe, som har stået for revisionen.

Der er ikke sket væsentlige ændringer i kravene til selve miljøredegørelsen. Dog er afsnittet om kortlægning af arbejdsmiljø udgået. Kravene i manualen er som tidligere til-

passet lovgivningen om grønne regnskaber, så hvis en virksomhed vælger at arbejde efter manualens metode, så udarbejder virksomheden samtidig det grønne regnskab til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Der findes nu en særlig tjekliste i manualen, hvor kravene til grønt regnskab og miljøredegørelse er oplistet.

Miljøredegørelses-ringbindet er også blevet ajourført. Ringbindet er værktøjsdelen til udarbejdelse af miljøredegørelsen, og den indeholder detaljerede beskrivelser af alle faser af arbejdet med en miljøredegørelse. Her er der nu givet langt flere eksempler på, hvordan miljøpåvirkningerne kortlægges. I beskrivelsen af, hvordan virksomheden kan prioritere sin miljøindsats, er der medtaget et afsnit om opgørelse af de reelle miljøomkostninger. Ringbindet indeholder nu også et afsnit om hvordan arbejdet med miljøredegørelsen gribes an i forhold til tilsynsmyndighedens kategorisering af virksomheden.

Som noget nyt findes der nu en skabelon til udarbejdelse af miljøredegørelsen, og den kan sammen med andre værktøjer findes på www.mf-fyn.dk/wm186664.

Den nye manual samt de nye bilag til ringbindet udsendes til alle medlemmer af Industriens Miljøklub Fyn og til de tilsynsførende i kommune og amt.

Kort og godt

Miljøåret kort

Arrangementer

I 2005 har MiljøForum Fyn og miljøklubberne gennemført godt 30 arrangementer med ca. 900 deltagere. I alt 23 virksomheder og institutioner fik tildelt diplomer for deres miljøreddegørelser, og der er dannet ERFA-grupper for erfaringsudveksling blandt virksomheder. Læs mere om afholdte og kommende arrangementer på www.mf-fyn.dk

Miljøsælgerpris

I 2005 fik ét af netværkets medlemmer, Skanska Region Erhverv Syddanmark, Key2Greens miljøsælgerpris efter indstilling fra Bygge- & Anlægssektorens Miljøklub Fyn.

Region 21

I Interreg III A-projektet Region 21 samarbejder MiljøForum Fyn med 17 fynske kommuner, COGITA og VE Organisation Ærø om at udvikle og implementere en række værktøjer til kommunalt Agenda 21 arbejde herunder borgerinddragelse.

Miljøkørekort

I Interreg III A-projektet Miljøkørekortet er der udviklet et koncept, der giver et samlet kompetenceløft af både ansatte og ledelse i virksomheder inden for miljø og kommunikation. Konceptet er blevet testet hos det fynske gartneri Rosborg med succes.

Energiklynge FIONIA

Fyn kan spille en international rolle på energiområdet. Det mener initiativtagerne bag et nyt projekt, Energiklynge FIONIA.

Bag projektet står IDA Fyn, Ingeniørforeningen i Danmark, MiljøForum Fyn samt Fyns Erhvervs Center, der peger på de store muligheder for at skabe nye afsætnings- og erhvervsmuligheder på det globale marked for regionens virksomheder med spidskompetencer inden for energiområdet.

Det overordnede sigte med energiklyngen FIONIA er at fremme udvikling og udnyttelse af særligt fynske erhvervsrelaterede kompetencer og interesser på energiområdet.

Parterne arbejder nu på at få sekretariatsbistand, så den formelle klyngedannelse kan gå i gang sammen med arbejdet med at undersøge mulighederne for at søge om national og international støtte og etablere dialogen med de relevante samarbejdspartnere.

MiljøForum Fyn er et frivilligt men forpligtende miljønetværk bestående af repræsentanter for såvel de offentlige som de private miljøaktører, der arbejder for at styrke den grønne tankegang på Fyn.

I sit daglige arbejde integrerer MiljøForum Fyn miljø, uddannelse og erhvervsudvikling, så indsatsen for et bedre miljø samtidig er med til at skabe flere arbejdspladser og kompetenceudvikle medarbejderne i de fynske virksomheder.

MiljøForum Fyns mere end 120 medlemsvirksomheder er fordelt på fire miljøklubber: Industriens Miljøklub Fyn, Kommunernes Miljøklub Fyn, Bygge- & Anlægssektorens Miljøklub Fyn og Uddannelsesinstitutionernes Miljøklub Fyn. Læs mere på www.mf-fyn.dk

MiljøForum Fyn

Forskerparken 10, 5230 Odense M
Telefon 6315 7100, Fax 6593 2309, admin@mf-fyn.dk, www.mf-fyn.dk

